

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Reného Fischera a soudců Mgr. Halky Hovorkové a JUDr. Čestmíra Slaného ve věci

žalobců: **a) M. G.**, narozená dne xxx
bytem xxx, xxx

b) J. G., narozený dne xxx
bytem xxx, xxx
oba zastoupeni advokátkou JUDr. Zuzanou Špitálskou
sídlem Plzeňská 232/4, 150 00 Praha 5

proti
žalovanému: **Allianz pojišťovna, a.s.**, IČO 47115971
sídlem Ke Štvanici 656/3, 186 00 Praha 8

o 9 000 000 Kč s příslušenstvím,

k odvolání žalobců proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 9. 12. 2020, č. j. 28 C 395/2015-286, ve znění doplňujícího usnesení ze dne 11. 1. 2021, č. j. 28 C 395/2015-292,

takto:

Rozsudek soudu I. stupně ze dne 9. 12. 2020 ve znění doplňujícího usnesení ze dne 11. 1. 2021 **se zrušuje** a věc **se** tomuto soudu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Soud I. stupně shora označeným rozsudkem ze dne 9. 12. 2020 ve znění doplňujícího usnesení ze dne 11. 1. 2021 (dále jen pro stručnost rozsudek soudu I. stupně – poznámka odvolacího soudu) zamítl žalobu na uložení povinnosti žalovanému zaplatit každému z žalobců částku 4 500 000 Kč s úrokem z prodlení od 4. 2. 2016 do zaplacení, žalobce zavázal k povinnosti zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení 13 300 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku a dále jim uložil zaplatit společně a nerozdílně České republice – Obvodnímu soudu pro Prahu 8 na náhradě nákladů řízení státu částku 14 513,38 Kč do tří dnů od právní moci usnesení. Takto rozhodl o žalobě, kterou se původní žalobce J. G., narozený xxx, domáhal vůči žalovanému, po změně žaloby připuštěné soudem, zaplacení částky 9 000 000 Kč s příslušenstvím s odůvodněním, že dne 10. 10. 2014 utrpěl zranění při dopravní nehodě způsobené řidičem jiného vozidla. Uvedené vozidlo bylo pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou provozem pojištěno u žalovaného.
2. V průběhu řízení došlo k právnímu nástupnictví na straně žalobců, kdy původní žalobce dne xxx zemřel a soud I. stupně svým usnesením ze dne 30. 5. 2018, č. j. 28 C 395/2015-137, pravomocně připustil, aby do řízení namísto původního žalobce vstoupili jako jeho právní nástupci žalobci a) M. G., nar. xxx a b) J. G., nar. xxx, děti zemřelého žalobce a dědici po něm, a to tak, aby každému z nich byla přiznána polovina žalované částky včetně příslušenství.
3. Soud I. stupně po provedeném dokazování, které učinil zejména z listinných důkazů, výsledku svědků Mgr. L. B. a P. K. a znaleckého posudku MUDr. J. Š., vzal za zjištěné, že dne 10. 10. 2014 došlo k dopravní nehodě, při které původní žalobce utrpěl vážná poranění, nehodu zavinil R. F., který byl pojištěn u žalovaného. Žalovaný uhradil v souvislosti s uvedenou nehodou bolestné. Žalobce trpěl před nehodou xxx nemocí, která ho sice omezovala v běžném

Shodu s prvopisem potvrzuje I. Š.

životě, nicméně i tak byl schopen se v jisté míře, byť ne plně, postarat o děti, domácnost, dům a hospodářství, věnoval se některým fyzickým méně náročným volnočasovým aktivitám. Po nehodě se stal plně závislým na lékařské péči, která ovšem nebyla schopna odvrátit stále zhoršování zdravotního stavu původního žalobce vedoucí až k jeho smrti. Úmrtí žalobce bylo v příčinné souvislosti s touto nehodou. Ke zhoršování zdravotního stavu původního žalobce a k jeho smrti výsledně vedly zejména opakované xxx xxx v jeho těle, které se nepodařilo potlačit, zdravotní stav žalobce se nikdy neustálil.

4. Z částky 9 000 000 Kč požadoval původní žalobce po doplnění skutkových tvrzení 8 700 000 Kč z titulu ztížení společenského uplatnění ve smyslu § 2958 o. z., a dále částku 300 000 Kč jako odčinění další nemajetkové újmy podle téhož zákonného ustanovení.
5. Soud I. stupně zjištěný skutkový stav posoudil podle § 6 odst. 2 zákona č. 168/1999 Sb., § 9 odst. 1 tohoto zákona, dále odkázal na § 2951 odst. 2, § 2958 a § 2959 o. z. Uvedená zákonná ustanovení odcitoval. K požadavku žalobců na náhradu další nemajetkové újmy, tedy duševních útrap ve výši 300 000 Kč prvostupňový soud uvedl, že tyto útrapy spočívaly v nepohodlí, stresu a obtížích spojených s pobytem ve zdravotnických zařízeních a komplikacemi léčby původního žalobce, souvisely tak se zdravotní újmou a jejich odškodnění bylo součástí bolestného, které nebylo předmětem tohoto sporu. Prvostupňový soud odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 2. 5. 2019, sp. zn. 25 Cdo 2635/2018, z něhož obsáhle citoval a výsledně uzavřel, že žalobce sice byl odkázán na stálou péči ve zdravotnickém zařízení, což nepochybně bylo spojeno s velkým nepohodlím, stresem, obtížemi a obavami, a dalším strádáním, nicméně podle soudu šlo stále o součást toho, co mělo být odškodněno bolestným a také takto odškodněno bylo. Nešlo tedy o samostatný nárok. V řízení nebylo požadováno bolestné, když nebylo zpochybněno, že žalovaný na bolestném již žalobci plnil. Soud I. stupně proto shledal tento nárok neopodstatněným.
6. K požadavku na odškodnění nemajetkové újmy v podobě ztížení společenského uplatnění soud I. stupně rovněž odkázal na judikaturu Nejvyššího soudu ČR, kterou označil (rozsudek ze dne 15. 7. 2003, sp. zn. 21 Cdo 642/2003, ze dne 10. 8. 2010, sp. zn. 21 Cdo 149/2009). Uvedl, že lze částečně vyjít i z judikatury z doby předchozího občanského zákoníku – zákon č. 40/1964 Sb., -neboť pojem ztížení společenského uplatnění byl v obdobném významu užíván již tehdy. K tomu prvostupňový soud zmínil usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 1. 11. 2017, sp. zn. 25 Cdo 2245/2017. Výsledně uzavřel, že k ukončení kontinuální léčby původního žalobce nedošlo, jeho zdravotní stav se neustálil, naopak se od předmětné nehody až do jeho smrti neustále zhoršoval. Nenastal tak okamžik, k němuž by bylo možno hodnotit nepříznivé důsledky zranění při nehodě pro další život původního žalobce ve smyslu ztížení společenského uplatnění. Tato zjištění prvostupňový soud učinil zejména ze znaleckého posudku znalce MUDr. J. Š. podaného písemně a dále z výsledku tohoto znalce. Znalec uvedl, že u původního žalobce nedošlo k ustálení jeho zdravotního stavu dříve než jeho smrtí, při nehodě utrpěl J. G. závažná poranění – xxx xxx xxx. V souvislosti s tím utrpěl také xxx xxx xxx a následným operačním výkonům. Ke zvládnutí těchto xxx xxx xxx. Podrobně zranění žalobce tak, jak jsou popsána ve znaleckém posudku znalce MUDr. Š., soud I. stupně popsal pod bodem 12. odůvodnění svého rozhodnutí.
7. Žalobce byl xxx již od nehody. Podle soudu ovšem, pokud tím žalobci argumentovali, tak soud I. stupně k tomu konstatoval, že žalobci tím ve smyslu judikatury Nejvyššího soudu ČR oddělovali z celkového zdravotního stavu poškozeného jeden dílčí aspekt, v němž chtěli spatřovat ustálený následek a z něhož dovozovali nárok na odčinění újmy. Podle soudu ovšem z celkového pohledu na zdravotní stav původního žalobce, který byl doložen znaleckým posudkem, vyplývá, že jeho velmi podstatnou součástí představoval též postupný rozvoj xxx a s tím související medikamentózní léčba a operační zákroky, které se snažily tento stav odvrátit. Původnímu žalobci před jeho smrtí tak nevznikla újma v podobě překážky lepší budoucnosti, za níž by mu náležela náhrada za ztížení

Shodu s prvopisem potvrzuje I. Š.

společenského uplatnění. Soud I. stupně proto žalobu zamítl i v rozsahu požadavku na zaplacení částky 8 700 000 Kč.

8. Výrok o nákladech řízení účastníků odůvodnil § 142 odst. 1 o. s. ř. Náhradu nákladů řízení přiznal úspěšnému žalovanému s tím, že jde o náklady právního zastoupení, které vyčíslil podle vyhlášky č. 254/2015 Sb. K nim připočetl ještě zálohu na znalecký posudek ve výši 10 000 Kč.
9. Výrok o nákladech řízení státu odůvodnil § 48 odst. 1 o. s. ř. s ohledem na výsledek sporu.
10. Proti rozsudku podali odvolání žalobci. Uplatnili odvolací důvody podle § 205 odst. 2 písm. d), e) a g) o. s. ř. Soud I. stupně vytkli mechanickou aplikaci citovaných judikátů, kdy prvostupňový soud se vůbec nezabýval specifickými skutkovými tvrzeními původního žalobce, které naopak svědčí o opodstatněnosti uplatněného nároku. U žalobce byly dány specifické okolnosti vymykající se obvyklému způsobu života poškozeného v průběhu léčby, které zcela zásadně zvyšovaly intenzitu utrpené újmy na zdraví nad obvyklou míru. K tomu žalobci odkázali na komentář k občanskému zákoníku, který označili. Odkázali dále na své podání z 27. 6. 2018, z něhož citovali. Vyslovili svůj nesouhlas se závěrem soudu I. stupně o tom, že pobyt žalobce v nemocnici sice byl spojen s velkým nepohodlím, stresem, obtížemi a obavami a dalším strádáním, tyto komplikace však podle soudu jsou součástí toho, co mělo být odčiněno bolestným, nikoliv samostatným nárokem, jak soud I. stupně dovodil. Podle žalobců je tomu přesně naopak; původní žalobce, který se celodenně od narození staral o své dvě nezletilé děti, byl od 10. 10. 2014 až do dne úmrtí xxx, tedy xxx měsíců zcela vyloučen z jakéhokoli plnohodnotného kontaktu se svojí rodinou, zejména s nezletilými dětmi, o které se převážně staral on, přišel o Vánoce a o oslavy narozenin, dlouhodobá hospitalizace a stres s tím spojené v žádném případě nebyly takového rozsahu, jak soud I. stupně dovodil, když již samotný průběh hospitalizace původního žalobce a s tím spojené jeho dlouhodobé odloučení od okolního světa a rodiny se zcela vymyká případům, které si lze u plegických pacientů představit. Judikáty Nejvyššího soudu ČR, z nichž prvostupňový soud vycházel, skutkově co do závažnosti neodpovídají případu žalobce, který se zcela zásadním způsobem vymyká průběhu léčby úrazu, což trvalo těžko představitelných xxx měsíců. Žalobce po tuto dobu byl odloučen od své rodiny, nemohl s nimi strávit Vánoce, narozeniny ani žádné jiné události, žalobci proto dovozují, že jejich otec měl nárok i na náhradu další nemajetkové újmy podle § 2958 o. z., když požadovaná částka 300 000 Kč je přiměřená. Tvrzenou újmu žalobci dostatečně skutkově popsali a v průběhu řízení i prokázali. Soud I. stupně pochybil, pokud je před rozhodnutím nijak nepoučil a požadovaný nárok zamítl s odůvodněním, že se nejedná o tvrzení pro nárok na náhradu další nemajetkové újmy, jinými slovy uvedená tvrzení soud neshledal dostatečná a prokázaná. Rozhodnutí soudu bylo překvapivé a řízení je tak postiženo vadou ve smyslu § 205 odst. 2 písm. c) o. s. ř. Žalobci znovu akcentovali, že se u jejich otce jednalo o specifické okolnosti vymykající se obvyklému způsobu léčby a stabilizace jeho zdravotního stavu, které nenastávají – oproti názoru soudu I. stupně – pravidelně, ale zvyšují intenzitu původním žalobcem utrpené újmy na zdraví nad obvyklou míru. K tomu žalobci odkázali na nález Ústavního soudu ČR ze dne 9. 2. 2021, sp. zn. II. ÚS 1564/20, z něhož citovali.
11. Žalobci dále zásadně nesouhlasili se zamítnutím jejich žaloby na zaplacení ztížení společenského uplatnění podle § 2958 o. z. ve výši 8 700 000 Kč. K tomu v podstatě zopakovali námítky, které uplatnili již v řízení před soudem I. stupně. Především poukázali na nekompetentnost znalce vyjádřit se k neurologickému aspektu, tedy k ustálení zdravotního stavu žalobce, když soud I. stupně vyšel ze znaleckého posudku znalce, kterého sám ustanovil. Uvedený znalec však podle žalobců překročil svým posudkovým závěrem meze svého znaleckého oprávnění. Soudem ustanovený znalec nebyl pro svoji specializaci kompetentní se relevantně vyjádřit k otázce spadající do odvětví neurologie, tedy k otázce ustálení zdravotního stavu poškozeného xxx xxx xxx. Nekompetentnost znalce žalobci opakovaně namítali ve svém vyjádření ze dne 7. 12. 2020 a rovněž

tak při výslechu znalce. Podle žalobců se soudem ustanovený znalec se specializací stanovení nemateriální újmy na zdraví nepřipustně vyjadřoval k otázce pro věc zcela zásadní, která v daném případě do jeho kompetence vůbec nespádala. Bylo namístě proto přibrat k vypracování znaleckého posudku konzultanta – znalce z odvětví neurologie.

12. Soud I. stupně zcela nekriticky a nesprávně převzal závěry znaleckého posudku, které však jsou nesprávné. Podle žalobců naopak došlo k ustálení zdravotního stavu jejich zcela ochrnutého otce pro účely hodnocení ztížení společenského uplatnění již za doby jeho života. Ohodnocení ztížení společenského uplatnění dokonce bylo příslušnými lékaři v lékařských zprávách prováděno již za života původního žalobce, když stanovené diagnózy by nepochybně platily i například rok po úrazu, nejpozději ke dni smrti. Pokud soudem ustanovený znalec dovodil, že léčba pacienta po celou dobu až do jeho smrti pokračovala a u pacienta docházelo k neustálému zhoršování zdravotního stavu vyžadujícímu kontinuální léčbu, tak toto sice je pravdou, nicméně jednalo se o léčení komplikací, tedy léčbu xxx a nikoliv o léčení předpokládaného vývoje následků zdravotního poškození. Hovořit o kontinuální léčbě odkládající možnost provést ohodnocení ztížení společenského uplatnění by bylo možno pouze tehdy, kdy by se léčily takové následky úrazu, u kterých se dají předpokládat v důsledku léčby posudkové změny takových následků úrazu, což však tento případ nebyl. K tomu žalobci uvedli, že další léčení spočívalo především v léčbě opakovaných xxx, která však na uvedená funkční poškození neměla v kontextu hodnocení ztížení společenského uplatnění žádný vliv. K tomu žalobci odkázali na rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 149/2009, který soud I. stupně v odůvodnění svého rozhodnutí sice uvedl, avšak jenom v některých jeho bodech. Již neuvedl, že podle tohoto judikátu ztížení společenského uplatnění vzniká v době, v níž je možné zdravotní stav poškozeného považovat za ustálený a v níž je možné posoudit, jaké má změněný, tedy zhoršený zdravotní stav poškozeného, prokazatelně nepříznivé důsledky pro životní úkony poškozeného. Pokud tedy znalec uvedl, že zdravotní stav poškozeného po úrazu lze považovat za ustálený až po skončení kontinuální probíhající léčby, v souladu s judikaturou se jedná o léčbu předpokládaného vývoje následků zdravotního poškození, nikoliv komplikací, jak uzavřel znalec a nesprávně převzal soud I. stupně. Žalobci znovu popsali zdravotní stav původního žalobce, zdůraznili, že byl xxx, v tomto směru byl jeho zdravotní stav ustálený a ohodnocení ztížení společenského uplatnění tak bylo možno provést ještě před jeho smrtí.
13. Soud I. stupně nesprávně hodnotil provedené důkazy, když všechny důkazy jsou v zásadě rovnocenné; neplatí, že znalecký posudek má apriorně vyšší důkazní hodnotu než jiný druh důkazu. Posouzení odborných skutečností může být obsaženo i v jiném důkazním prostředku než je znalecký posudek (nález Ústavního soudu ČR sp. zn. III. ÚS 299/06). Podle žalobců k ustálení zdravotního stavu jejich otce došlo již dříve, nejpozději rok po úrazu. K tomu odkázali na propouštěcí zprávu xxx xxx xxx, z níž citovali.
14. Závěrem shrnuli, že pro účely hodnocení ztížení společenského uplatnění je zcela bez významu, že u žalobce v rámci hospitalizace docházelo k postupnému xxx xxx Soud I. stupně zcela nekriticky vyšel z nesprávných závěrů soudem ustanoveného znalce a pochybil, pokud nekriticky převzal závěr posudku stanoveného znalce, který v rozporu s judikaturou přijal závěr o neustálení zdravotního stavu, byť se nejednalo o kontinuální léčbu. Soud I. stupně dále pochybil tím, když nevyhověl návrhu žalobců na ustanovení revizního znalce v oboru zdravotnictví, odvětví neurologie a stanovení nemateriální újmy, který by revidoval závěr soudem ustanoveného znalce k otázce ustanovení zdravotního stavu původního žalobce pro účely hodnocení ztížení společenského uplatnění. K tomu odvolatelé doplnili, že i žalovaný v samotném soudním řízení nespороval vznik nároku otce žalobců na náhradu ztížení společenského uplatnění, navrhoval dokonce smírné řešení v podobě zaplacení částky 4 500 000 Kč, s čímž ovšem žalobci nesouhlasili.
15. Závěrem žalobci žádali, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že žalobě zcela vyhoví.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. Š.

16. Žalovaný ve svém písemném vyjádření k odvolání žalobců odkázal na správná skutková zjištění soudu I. stupně a jeho správné právní posouzení. Nesouhlasil s názorem žalobců o tom, že v průběhu řízení nárok na náhradu nemajetkové újmy v podobě ztížení společenského uplatnění uznal, když smír je toliko nabídkou jedné z procesních stran směřující k rychlému a procesně ekonomickému řešení věci. Smír ovšem akceptován nebyl a z této nabídky tak nelze dovozovat uznání nároku jak žalobci tvrdí.
17. Nárok v podobě další nemajetkové újmy nelze přiznat, respektive dovozovat z písemných podání, jak činí žalobci. Jde totiž o specifický nárok, k jehož prokázání je zpravidla třeba provést účastnický výsledek, což však v daném případě již nebylo možné. Za tohoto stavu podle žalovaného není možno objektivně hodnotit zpětně takto specifický nárok, který stojí pouze na tvrzení žalobců, kdy osobní rovina tohoto nároku je zcela zásadní. Žalovaný dále odkázal na řízení sp. zn. 7 C 50/2018 u Obvodního soudu pro Prahu 8, v němž se žalobci domáhali plnění z titulu náhrady újmy v podobě duševních útrap podle § 2959 o. z., kdy jejich žalobě bylo zcela vyhověno. Byť toto řízení bylo vedeno výlučně pro nároky žalobců, byl soudem v přiznaném plnění zohledněn i stav na straně poškozeného. Žalobcům se tak dostalo kompletního odškodnění, které zohlednilo i strádání na straně zesnulého.
18. Žalovaný dále vyslovil nesouhlas s názorem žalobců o nekompetentnosti znalce MUDr. Š. Uvedený znalec se s otázkou ustálení zdravotního stavu vypořádal velmi pečlivě, když ustálení zdravotního stavu je předpokladem vzniku nároku na náhradu nemajetkové újmy a žalovaný tak očekává, že znalec byl schopen tuto základní otázku odpovědět, což se také stalo. Okolnost, kdy došlo k ustálení zdravotního stavu, je třeba posuzovat komplexně, nikoli zvlášť pro jednotlivé lékařské obory. K tomu žalovaný odkázal na metodiku Nejvyššího soudu ČR a závěrem žádal, aby odvolací soud napadený rozsudek potvrdil jako věcně správný.
19. Odvolací soud přezkoumal podle § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o.s.ř. správnost napadeného rozsudku včetně správnosti postupu v řízení, které jeho vydání předcházelo a důkazní řízení podle § 213 odst. 4 o.s.ř. doplnil znaleckým posudkem znalce Doc. MUDr. J. H., CSc., z oboru zdravotnictví, odvětví neurologie, stanovení nemateriální újmy na zdraví vypracovaným dne 12. 3. 2021. Po takto doplněném důkazním řízení neshledal podmínky pro konečné rozhodnutí ve věci.
20. Předmětem řízení bylo odškodnění nemajetkové újmy podle § 2958 o. z., které žalobci požadovali v celkové výši 9 000 000 Kč s odůvodněním, že tato částka sestává z 8 700 000 Kč představující odškodnění nemajetkové újmy v podobě peněžité náhrady za ztížení společenského uplatnění v podobě překážky lepší budoucnosti, dále požadovali částku 300 000 Kč jako odškodnění další nemajetkové újmy vzniklé žalobci v souvislosti s úrazem a spočívající v tom, že původní žalobce byl trvale upoután na lůžko v důsledku čehož nebyl schopen se postarat o své osoby blízké, nebyl schopen se podílet na výchově svých dětí, byl sociálně izolován v nemocničním prostředí tak, jak to žalobci popisují.
21. Odvolací soud zásadně nesouhlasí se závěrem soudu I. stupně o tom, který učinil zejména ze znaleckého posudku znalce MUDr. Jana Š., znalce z oboru zdravotnictví, odvětví stanovení nemateriální újmy na zdraví. Znalec ve svém posudku, zjednodušeně řečeno, dospěl k závěru, že zdravotní stav postiženého J. G., narozeného xxx se po dopravní nehodě dne 10. 10. 2014 již neustálil, neustále se zhoršoval a výsledně vedl i k jeho úmrtí ne xxx. Za tohoto stavu podle znalce nelze odškodnění ztížení společenského uplatnění podle metodiky Nejvyššího soudu ČR provést.
22. Odvolací soud si je vědom judikатурních závěrů ohledně nutnosti soudu hodnotit důkaz znaleckým posudkem, který lze hodnotit pouze z hlediska zásad uvedených v § 132 o. s. ř., kdy hodnocení

Shodu s prvopisem potvrzuje I. Š.

soudu nepodléhají odborné znalecké závěry ve smyslu jejich správnosti. Soud hodnotí pouze přesvědčivost posudku, co do jeho úplnosti ve vztahu k zadání, logické zdůvodnění znaleckého posudku a jeho soulad s ostatními provedenými důkazy (k tomu srovnej též Stanovisko Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 12. 1980 publikované ve Sbírce Nejvyššího soudu, svazek 2-3, ročník 1981 uveřejněné pod poř. č. 1/1981 na str. 75). Soudu sice nepřísluší přezkoumávat správnost odborných znaleckých závěrů, přičemž pokud znalec uzavřel, že, zjednodušeně řečeno, *zdravotní stav poškozeného J. G. se po dopravní nehodě zhoršoval neustále až do jeho smrti dne xxx, a proto nedošlo nikdy k ustálení jeho zdravotního stavu*, tak nepochybně jde o závěr odborný, nicméně k tomu je třeba uvést, že další znalecký závěr o tom, že odškodnění ztížení společenského uplatnění za tohoto stavu nelze provést, již není závěrem odborným, ale závěrem právním, jehož posouzení však přísluší výlučně soudu. Ustálená judikatura Nejvyššího soudu ČR sice dlouhodobě vychází – a to již v podmínkách dříve platného občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. – z toho, že odškodnění ztížení společenského uplatnění se provádí zpravidla půl roku až rok poté, kdy došlo k poškození zdraví a je zřejmé, že se jedná o trvalé poškození zdraví, přičemž podle poznatků lékařské vědy dalším léčením již ke zlepšení zdravotního stavu poškozeného nedojde, tedy jinak řečeno zdravotní stav poškozeného se ustálil (k tomu srovnej též § 7 odst. 1 vyhlášky č. 276/2015 Sb.), to však ještě neznamená, že v případě, že se zdravotní stav poškozeného nadále zhoršuje a výsledně dojde ke smrti poškozeného následkem škodní události a zhoršování zdravotního stavu je postupné v průběhu celého dalšího (zbývajících) života poškozeného, tak by nebylo možno odškodnění ztížení společenského uplatnění provést vůbec. Takovýto závěr je nelogický a absurdní, ve své podstatě by znamenal to, že poškozený, jehož zdravotní stav by se po škodní události neustále zhoršoval, by nemohl být odškodněn tak, jak stanoví zákon § 2958 o. z., vůbec.

23. Žalobci v řízení před soudem I. stupně uplatnili své zásadní výhrady proti znaleckému posudku znalce MUDr. J. Š. a současně navrhli vypracování revizního znaleckého posudku. Soud I. stupně však tento důkazní návrh zamítl jako nadbytečný, ačkoliv námitky, které žalobci proti znaleckému posudku vznesli, když především zpochybnili kvalifikaci znalce znalecký posudek provést, jsou poměrně zásadní. Odvolací soud je na rozdíl od soudu I. stupně toho názoru, že doplnění dokazování revizním znaleckým posudkem bylo zcela namístě, protože závěry soudem ustanoveného znaleckého posudku jsou nepřijatelné.
24. Znalec Doc. MUDr. Jiří H., CSc., má jinou kvalifikaci; je znalcem z oboru zdravotnictví, **odvětví neurologie**, stanovení nemateriální újmy na zdraví. Tento znalec se ke znaleckému posudku znalce MUDr. Š. podrobně vyjádřil tak, že jeho závěry zcela odmítl. Sám stanovil postup při určení odškodnění ztížení společenského uplatnění v případě, kdy se zdravotní stav poškozeného po škodní události neustále zhoršuje. Poškozený J. G. při dopravní nehodě dne 10. 10. 2014 utrpěl především závažné poranění xxx vzniklé v souvislosti s poraněním xxx xxx xxx, kdy důsledkem tohoto poranění byla od počátku až do konce života postiženého funkční xxx se všemi důsledky z toho plynoucími, tedy porucha xxx xxx xxx, s tím související následné komplikace, které vyžadovaly dlouhodobou a intenzivní léčbu. Z laického hlediska lze skutečně, zjednodušeně řečeno připustit, že *zdravotní stav poškozeného se neustále zhoršoval*, nicméně podstatné je to, že jeho zdravotní stav v důsledku primárního poškození zdraví spočívajícího v poranění xxx byl zřejmý podle závěrů znaleckého posudku znalce Doc. MUDr. H. již 3 až 6 měsíců od úrazu, kdy bylo nepochybné, že zdravotní následky, které „primární“ úraz žalobce vyvolal, jsou již neměnné. Veškeré další „zhoršování zdravotního stavu“ spočívající zejména v opakovaných xxx a s tím související intenzivní léčbě xxx a následnými operacemi, včetně xxx xxx, které následně vyvrcholily smrtí postiženého dne xxx, již s původním úrazem spočívajícím v poranění xxx, nesouvisely v tom směru, že by byly způsobily tyto trvalé následky vzniklé v důsledku primárního úrazu jakkoliv změnit. Znalec nastínil tři postupy pro stanovení odškodnění ztížení společenského uplatnění, a to 1) ustálení zdravotního stavu nastalo již v době okolo 6-ti měsíců po úrazu a v té době bylo možno provést hodnocení tohoto zdravotního stavu a určit odškodnění ztížení společenského uplatnění, 2) pokud by došlo

Shodu s prvopisem potvrzuje I. Š.

ke zhoršení tohoto stavu, mohlo by být toto hodnocení následně doplněno, a 3) po dokončení příčinné již neúčinné léčby související s primárním úrazem další léčba již byla zaměřena na léčbu komplikací, tedy šlo o léčbu, která mohla jen částečně zlepšit aktuální komplikace, nikoliv již stabilizované a nevratné xxx postižení. Uvedené postupy však znalec MUDr. Š. ve svém znaleckém posudku vůbec neuvedl. Byť lze přisvědčit argumentaci žalovaného o tom, že to, kdy došlo k ustálení zdravotního stavu poškozeného, je třeba posuzovat komplexně, nikoliv z pohledu jednoho lékařského oboru, tak v daném případě je relevantní to, že po úrazu dne 10. 10. 2014 utrpěl postižený původní žalobce J. G. primární neurologické postižení v podobě xxx xxx xxx tak, jak je shora uvedeno. Toto primární zranění bylo důsledkem toho, že žalobce se stal takzvaným xxx, osobou plně upoutanou na lůžko v důsledku ochrnutí xxx a omezené funkčnosti dalších orgánů způsobeným poškozením xxx.

25. Nejvyšší soud ČR ve svém rozsudku ze dne 10. 8. 2010, sp. zn. 21 Cdo 149/2009, publikovaném v časopise Soudní judikatura – civilní, svazek 8, ročník 2011, uveřejněném pod pořadovým číslem 115/2011 na straně 638, vyslovil závěr, že *zdravotní stav poškozeného po úrazu, nemoci z povolání nebo jiném poškození zdraví, popřípadě po jejich zhoršení, je třeba chápat jako jeden celek, z něhož nelze jednotlivé dílčí poškození oddělovat; lze jej považovat za ustálený po skončení kontinuálně probíhající léčby předpokládaného vývoje následků zdravotního postižení*. Za stavu, kdy primárním zdravotním postižením žalobce při úrazu dne 10. 10. 2014 bylo postižení neurologické tak, je zřejmé, že zdravotní stav poškozeného J. G. se ustálil, jak vysvětlil znalec Doc. MUDr. H. ve svém posudku, nejpozději šest měsíců po úrazu, odvolací soud plně sdílí veškeré výtky žalobců proti znaleckému posudku znalce MUDr. Š., když podle přesvědčení odvolacího soudu znalec k vypracování znaleckého posudku nedisponoval příslušnou znaleckou kvalifikací s ohledem na to, že nebyl znalcem oboru zdravotnictví se specializací neurologie.
26. K požadavku žalobců na určení další nemajetkové újmy ve výši 300 000 Kč, která by zohlednila specifické okolnosti tohoto případu, odvolací soud shodně s odvolacími námitkami žalobců uvádí, že soud prvního stupně pro svůj závěr o tom, že odškodnění této nemajetkové újmy je již zahrnuto bolestným, které bylo žalobci žalovaným mimosoudně poskytnuto v částce přesahující 960 000 Kč, neměl dostatečné skutkové podklady. Soud I. stupně při svém rozhodnutí vyšel zejména ze závěrů učiněných Nejvyšším soudem ČR v rozsudku ze dne 2. 5. 2019, sp. zn. 25 Cdo 2635/2018. Z tohoto judikátu vyplývá, že smyslem náhrady za bolest je vedle samotného bolestivého stavu odškodnit i určitou míru nepohodlí, stresu či obtíží spojených s utrpěnou zdravotní újmou, kdy z ustanovení § 2258 nelze dovodit, že pojem bolest má být chápán tolik jako bolest fyzická. Nárokem na odškodnění bolesti je míněno odškodnění bolesti v širším smyslu, tedy jak bolesti fyzické, tak i duševní strádání spojeného se sociální izolací, odloučením od rodiny a nemožností trávit s ní čas, obavy o to, zda žalobce je dále schopen zajistit péči o děti a podobně. Soud I. stupně dovodil, že případ žalobce není natolik výjimečný, aby odškodnění této další nemajetkové újmy nebylo zahrnuto již v odškodnění bolestného, které žalovaný již provedl. Takovýto závěr podle přesvědčení odvolacího soudu je však předčasný za stavu, kdy soud I. stupně k němu neučinil relevantní skutková zjištění. K tomu je třeba uvést, že se sice skutečně jedná o osobní nárok, jak správně namítá žalovaný, to však ještě neznamená, že po smrti původního žalobce J. G. by již nebylo možno takovéto odškodnění provést. Nelze přehlédnout, že po dopravní nehodě dne 10. 10. 2014 žalobce žil ještě více jak xxx měsíců, kdy byl trvale upoután na lůžko, izolován od své rodiny, pobýval po celou dobu v nemocničním zařízení, což samo o sobě je stresující. Podle přesvědčení odvolacího soudu s ohledem na rozsah závažnost poranění původně žalobce již tyto skutečnosti samy o sobě odškodnění další nemajetkové újmy ve smyslu § 2258 o. z. odůvodňují. Nelze tedy dovodit, že by odškodnění této újmy bylo již zahrnuto ve vyplaceném bolestném. Pokud soud I. stupně měl za to, že žalobci svůj nárok dostatečně skutkově nepopsali a neprokázali, měl je poučit podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. o nutnosti doplnit skutková tvrzení a navrhnout důkazy

Shodu s prvopisem potvrzuje I. Š.

k jejich prokázání. Z obsahu spisu ovšem nelze dovodit, že by takovéto poučení prvostupňový soud žalobcům poskytl.

27. K tomu je třeba dodat, že soudní judikatura již dříve dovodila, že žalobu pro neunesení důkazního břemene lze zamítnout pouze tehdy, pokud je účastník řízení podle § 118a odst. 3 o. s. ř. řádně poučen (vyjma případu, kdy se k jednání bez včasné a důvodné omluvy nedostaví) a i přes toto poučení buď nenavrhne žádné důkazy, nebo důkazy, které k prokázání skutkových tvrzení navrhne, nepostačují (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 1. 2005, sp. zn. 29 Cdo 18/2004, dále ze dne 16. 3. 2004, sp. zn. 29 Odo 149/2002, publikované v časopisu Soudní judikatura, svazek 3, ročník 2004, strana 194, uveřejněno pod publ. č. 49/2004). Nejvyšší soud ČR navíc ve svém rozsudku velkého senátu ze dne 20. 6. 2012, sp. zn. 31 Cdo 619/2011, dovodil, že poučení o důkazní povinnosti podle § 118a odst. 3 o. s. ř. soud poskytne nejen účastníku, který dosud o sporném tvrzení neoznačil žádný důkaz, nebo který sice o svém sporném tvrzení důkaz označil, avšak jde o důkaz zjevně nezpůsobilý prokázat sporné tvrzení, ale i tehdy, provedl-li ohledně sporného tvrzení účastníkem navržené důkazy, jestliže jimi nedošlo k jeho prokázání a jestliže proto z důvodu neunesení důkazního břemene by účastník nemohl být ve věci úspěšný.
28. Jsou tak naplněny odvolací důvody podle § 205 odst. 2 písm. d) a e) o. s. ř. a za tohoto stavu ani právní posouzení věci tak, jak jej soud I. stupně učinil, nemůže být správné /§ 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř./, když odvolací soud zdůrazňuje, že nárok žalobců na náhradu další nemajetkové újmy ve výši 300 000 Kč i odškodnění ztížení společenského uplatnění, to vše podle § 2958 o. z., je co do základu plně opodstatněný, sporná je toliko jeho výše. Znalecký posudek znalce Doc. MUDr. J. H., CSc. obsahuje znaleckou doložku podle § 127a o. s. ř. a jeví se proto účelné, aby tento znalec v dalším řízení provedl ohodnocení ztížení společenského uplatnění nemajetkové újmy podle § 2958 o. z. Odškodnění další nemajetkové újmy v podobě duševních útrap, které podle přesvědčení odvolacího soudu není zahrnuto v bolestném, soud stanoví podle zásady volného uvážení k přihlídnutím ke všem relevantním skutečnostem (k tomu srovnej obdobně rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 2. 5. 2019, sp. zn. 25 Cdo 2635/2018, publikovaný ve Sbírce Nejvyššího soudu, svazek 1, ročník 2020, uveřejněný pod poř. č. 12/2020 na str. 181).
29. Protože naznačený rámec dokazování přesahuje meze funkční působnosti odvolacího soudu, jehož činnost je především přezkumná, nikoliv nalézací, odvolacímu soudu nezbylo, než napadený rozsudek podle § 219a odst. 1 písm. b) odst. 2 o. s. ř. zrušit a věc vrátit soudu prvního stupně k dalšímu řízení podle § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. V dalším řízení soud I. stupně zaměří svou pozornost na určení výše odškodnění ztížení společenského uplatnění a výše další nemajetkové újmy tak, jak je shora naznačeno, přičemž dokazování provede podle návrhů účastníků pokud nepřistoupí též k provedení jiných důkazů než důkazů navržených (§ 120 odst. 2 věta druhá o. s. ř.).
30. V novém rozhodnutí soud I. stupně rozhodne též o nákladech řízení účastníků a státu podle § 224 odst. 3 o. s. ř. Právním názorem, vysloveným v tomto rozhodnutí, je soud I. stupně podle § 226 odst. 1 o. s. ř. vázán.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není** dovolání přípustné.

Praha 30. 6. 2021

Shodu s prvopisem potvrzuje I. Š.

Mgr. René Fischer, v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje I. Š.